

Minja Koskela vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä turvakotipaikkojen lisäämiseen (5 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Viime vuonna julkaistussa Euroopan unionin perusoikeusviraston kyselytutkimuksessa Suomessa asuvista naisista 57 % kertoi kokeneensa fyysistä väkivaltaa, seksuaaliväkivaltaa tai väkivallalla uhkailua. Luku oli EU-maiden korkein. Seksuaalista väkivaltaa kertoi kokeneensa 37 % Suomessa asuvista naisista.

Kumppaninsa taholta väkivaltaa tai sillä uhkailua oli kokenut 34 % Suomessa asuvista naisista. Tilastokeskuksen vuonna 2023 julkaiseman selvityksen mukaan kolmasosa suomalaisista naisista ja kuudesosa miehistä oli kohdannut elämänsä aikana fyysistä väkivaltaa kumppaninsa taholta. Henkistä parisuhdeväkivaltaa on kokenut puolet naisista ja 41 % miehistä. Henkirikoksen uhriksi joutunut nainen on Suomessa yleisimmin kumppaninsa tai entisen kumppaninsa surmaama. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin vuonna 2020 julkaiseman katsauksen mukaan vuosina 2010—2019 henkirikosten aikuisista naisuhreista 60 prosenttia oli joutunut puolison, seurustelukumppanin tai entisen kumppanin surmaamaksi. Tänä vuonna on uutisoitu 17 tapauksesta, jossa nainen on kuollut väkivallan seurauksena tai henkirikosta epäillään.

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus) tuli Suomessa voimaan vuonna 2015. Sopimus edellyttää riittävien, helposti saavutettavien turvakotien perustamista, jotta väkivallan uhreille voidaan tarjota turvallinen majoitus ja heitä voidaan auttaa ennakkoivasti. Euroopan neuvoston suosituksen mukaan turvakotipaikkoja tulisi olla yksi 10 000 asukasta kohden. Suomen kokoisessa maassa tämä edellyttäisi siis yli 500 turvakotipaikkaa. THL:n arvion mukaan tarvittava määrä turvakotien perhepaikkoja olisi 262—367. THL on arvioinut, että turvakotipaikkojen määrän nosto Istanbulin sopimuksen edellyttämälle tasolle edellyttäisi ainakin 40 miljoonan euron vuotuista rahoitusta. Ensi vuodelle hallitus esittää valtion rahoitukseen turvakotitoiminnan menoihin 31 000 000 euroa.

Vuoden 2024 lopussa Suomessa toimi 28 turvakotia, joissa on turvakotipaikkoja yhteensä 228 perheelle tai yksin tulevalle asiakkaalle. Turvakotien määrä laski vuoden aikana yhdellä. Turvakodeissa oli vuoden aikana yhteensä 5 801 asiakasta. Asiakkaista aikuisia oli 58 % ja lapsia 42 %. Aikuisista asiakkaista naisia oli 91 % ja miehiä 9 %. Ennen koronapandemiaa turvakotien asiakasmäärät kasvoivat joka vuosi vuodesta 2015 lähtien. Korona katkaisi trendin hetkellisesti, mutta sittemmin asiakasmäärä on jälleen kasvanut.

Talousarvioaloite TAA 296/2025 vp

Vuonna 2024 asiakas jouduttiin ohjaamaan tilanpuutteen takia turvakodista toiseen 1 318 kertaa. Useimmin toiseen turvakotiin ohjattiin pääkaupunkiseudulla, yhteensä 577 henkilöä. Esimerkiksi Kainuussa alueen ainoa turvakoti oli täynnä 175 päivänä ja Varsinais-Suomessa 160 päivänä. Kun lähin turvakoti on täynnä ja paikkaa tarjotaan kauempaa, saattaa henkilö jättää lopulta hake-matta apua.

On positiivista, että eri hallitukset ovat sitoutuneet turvakotien rahoituksen kasvattamiseen ja tämänkin vuotisessa talousarvioesityksessä lisäystä esitetään 3 450 000 euroa. Vaikka turvakotien rahoitusta ja turvakotipaikkoja on lisätty, on Suomella yhä matkaa Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle. Nykyisellä rahoitustasolla ei vielä kukaan pystytä turvaamaan kattavaa ja laadukasta turvakotiverkostoa. Turvakotipaikkojen määrä ei vielä kukaan vastaa todellista tarvetta. Myös toimintakustannusten nousu edellyttää lisärahoitusta lähivuosien aikana.

Turvakotien rahoittamiseen kohdistettua määrärahaa tulee nostaa määrätietoisesti vuosittain. Turvakodit tarjoavat väkivallan uhreille korvaamattoman tärkeää suojaa ja apua. Riittämätön turvakotipalveluiden määrä tai laatu voi näkyä muiden sote-palveluiden lisääntyvänä tarpeena, sote-palvelujärjestelmän ja rikosoikeusjärjestelmän kasvavina kustannuksina ja ennen kaikkea inhimillisen kärsimyksen lisääntymisenä.

Turvakotipaikkojen lisäämisen ja alueellisen kattavuuden parantamisen ohella on tärkeää kehittää tilojen esteettömyyttä ja saavutettavuutta eri ryhmille ja eri sukupuoli-oleville.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 5 000 000 euroa momentille 33.60.52 turvakotipaikkojen määrän nostamiseksi asteittain Istanbulin sopimuksen edellyttämälle tasolle sekä turvakotien saavutettavuuden ja esteettömyyden parantamiseen.

Helsingissä 3.10.2025

Minja Koskela vas
Hanna Sarkkinen vas
Veronika Honkasalo vas
Johannes Yrttiaho vas
Timo Furuholm vas
Mai Kivelä vas
Pia Lohikoski vas
Anna Kontula vas
Aino-Kaisa Pekonen vas